

Presenting a Model of Professional and Specialized Competencies of English Language Teachers in Secondary Schools

1. Maryam Fallahabadi[✉]: PhD Student, Department of Curriculum Planning, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
2. Maryam Safar Navadeh^{✉*}: Associate Professor, Department of Islamic Education, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
3. Majid Ali Asgari[✉]: Associate Professor, Department of Islamic Education, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

*Corresponding Author's Email: Dr.safarnavadeh@gmail.com

Received: 2024-07-29

Revised: 2024-09-16

Accepted: 2024-10-06

Published: 2024-12-10

Abstract

Introduction and Aim: The performance of English language teachers depends to a large extent on their professional and specialized competencies. Therefore, the present research was conducted with the aim of presenting a model of professional and specialized competencies of English language teachers in secondary schools.

Methodology: This research was applied in terms of purpose and descriptive from type of correlation in terms of implementation method. The research population was all English language teachers in the first and second period of high school of Rasht city. The sample size was estimated 145 people according to the Krejci and Morgan table, which this number was selected by random sampling method. In this study, to collect data was used a Researcher-Made Questionnaire of Professional and Specialized Competencies of English Language Teachers, and the data obtained from it were analyzed using exploratory factor analysis and structural equation modeling methods in SPSS-22 software.

Findings: The results of the present research indicated that the professional and specialized competencies of English language teachers had 6 components of cognitive competence, emotional competence, skill competence, educational competence, general competence, and scientific competence, which average variance extracted of all them had equal or higher than 0.50 and a Cronbach and composite reliability higher than 0.70. Also, the model of professional and specialized competencies of English language teachers had a good fit, and in this model, professional and specialized competencies of English language teachers had a positive and significant effect on all six components of cognitive competence, emotional competence, skill competence, educational competence, general competence, and scientific competence ($P < 0.001$).

Conclusion: According to the results of this study, education system specialists and planners can provide the basis for improving the professional and specialized competencies of English language teachers by promoting their cognitive competence, emotional competence, skill competence, educational competence, general competence, and scientific competence.

Keywords: Professional Competencies, Specialized Competencies, Cognitive Competence, Emotional Competence, Educational Competence, English Language Teachers.

How to Cite: Fallahabadi, M., Safar Navadeh, M., & Ali Asgari, M. (2024). Presenting a Model of Professional and Specialized Competencies of English Language Teachers in Secondary Schools. *Psychology of Motivation, Behavior, and Health*, 2(3), 1-11.

Copyright: © 2025 by the authors. Published under the terms and conditions of Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

Extended Abstract

Introduction and Aim

Education as the key to the development of societies, empowers individuals to realize their potential and increase control over impactful decisions. Today, the role of education in the growth and development of countries is clear and provides the basis for scientific, economic, political and cultural excellence (Zamir et al., 2023). The success and progress of an education system largely depends on teachers and their competencies, capabilities and expertise, and a competent, capable and expert teacher provides students with rich learning opportunities and controls and manages the classroom in a desirable manner (Guo, 2025). The efficiency, success and optimal performance of any education system largely depends on its teachers, and teachers are considered the heart of the education system and an important element in raising educational standards (Wu et al., 2025).

One of the programs of the Iranian education system is a curriculum for English language teachers, which is referred to as an international language, and the use of this communication language is growing and expanding every day (Jalali, 2021). Today, the need to master English as a global language and a tool for accessing new scientific information in various scientific, research, and cultural fields is palpable (Cao, 2025).

One of the topics that needs to be examined in English language teachers is the examination of their professional and specialized competencies. Competence is a multi-purpose term related to knowledge, attitudes, skills and experience that is used in different contexts, and professional and specialized competencies emphasize job and professional roles and responsibilities (Lin et al., 2025). Competence refers to a set of related abilities, commitments, knowledge and skills that enable an individual to function effectively in a job or work situation (Monkman et al., 2023). The professional and specialized competencies of teachers refer to teachers' ability to adequately meet the needs and demands of the teaching profession through an integrated set of knowledge, attitudes and skills. These competencies help teachers to develop the physical, moral, emotional, social, intellectual, and spiritual well-being of learners during education and training (Tan et al., 2025). The competencies of teacher are divided into two categories: general and specific, where general competencies refer to those competencies that teachers should possess regardless of the type of

subject they teach, and specific competencies refer to those competencies that teachers use in teaching specific subjects according to the objectives and curriculum (Hirt et al., 2025).

The education system is one of the main and influential systems in the reliability and reproduction of the dominant culture and values of society and, by formulating a set of goals, seeks to educate and develop humans in all dimensions. Teachers are one of the main pillars of the education system and have a large and effective role in improving the status of the education system and creating a competitive advantage. Therefore, it is necessary to examine their professional and specialized competencies, and although research has been conducted in this field, no research in this field that has examined English language teachers was found, and most of the previous research in this field was of a qualitative nature. Accordingly, the researchers of the present study sought to examine the professional and specialized competencies of English language teachers and provide a model for it. Therefore, the present research was conducted with the aim of presenting a model of professional and specialized competencies of English language teachers in secondary schools.

Methodology

This research was applied in terms of purpose and descriptive from type of correlation in terms of implementation method. The research population was all English language teachers in the first and second period of high school of Rasht city. The sample size was estimated 145 people according to the Krejci and Morgan table, which this number was selected by random sampling method.

In this sampling method, a list of all English language teachers in Rasht was prepared and then 145 of them were selected as a sample using a random number table. To conduct the present study, first, necessary coordination was made with the officials of the Rasht Education Department and then sampling was carried out among the English language teachers in the first and second years of secondary school. The importance and necessity of the study were explained to the samples, and then explanations were provided to them about observing ethical points and considerations, and they were given a commitment that the researchers would observe these points and considerations. In the next stage, the samples were asked to respond to the present research instrument, which was related to their professional and

specialized qualifications. It should be noted that they were told that the best answer was the one that reflected their real situation. After completing the present research instrument, the English language teachers were thanked and appreciated for participating in the study.

In this study, to collect data was used a Researcher-Made Questionnaire of Professional and Specialized Competencies of English Language Teachers, and the data obtained from it were analyzed using exploratory factor analysis and structural equation modeling methods in SPSS-22 software.

Findings

The results of the present research indicated that the professional and specialized competencies of English language teachers had 6 components of cognitive competence, emotional competence, skill competence, educational competence, general competence, and scientific competence, which average variance extracted of all them had equal or higher than 0.50

and a Cronbach and composite reliability higher than 0.70. Also, the model of professional and specialized competencies of English language teachers had a good fit, and in this model, professional and specialized competencies of English language teachers had a positive and significant effect on all six components of cognitive competence, emotional competence, skill competence, educational competence, general competence, and scientific competence ($P < 0.001$).

Discussion and Conclusion

According to the results of this study, education system specialists and planners can provide the basis for improving the professional and specialized competencies of English language teachers by promoting their cognitive competence, emotional competence, skill competence, educational competence, general competence, and scientific competence.

ارائه مدل شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی در دوره متوسطه

۱. مریم فلاح‌آبادی^۱: دانشجوی دکتری، گروه برنامه‌ریزی درسی، واحد علوم تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. مریم صفر نواده^۲: دانشیار، گروه تعلیم و تربیت اسلامی، واحد علوم تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۳. مجید علی‌عسگری^۳: دانشیار، گروه تعلیم و تربیت اسلامی، واحد علوم تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

*ایمیل نویسنده مسئول: Dr.safarnavadeh@gmail.com

انتشار: ۱۴۰۳/۰۹/۲۰

پذیرش: ۱۴۰۳/۰۸/۰۵

بازنگری: ۱۴۰۳/۰۶/۲۶

دریافت: ۱۴۰۳/۰۵/۰۸

چکیده

مقدمه و هدف: عملکرد معلمان زبان انگلیسی تا حدود زیادی به شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی آنان بستگی دارد. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف ارائه مدل شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی در دوره متوسطه انجام شد.

روش‌شناسی: این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر شیوه اجرا، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه پژوهش همه معلمان زبان انگلیسی در دوره اول و دوم متوسطه شهر رشت بودند. حجم نمونه طبق جدول کرجسی و مورگان ۱۴۵ نفر برآورد که این تعداد با روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. در این مطالعه، جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه محقق‌ساخته شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی استفاده شد و داده‌های حاصل از آن با روش‌های تحلیل عاملی اکتشافی و مدل‌یابی معادلات ساختاری در نرم‌افزار SPSS-22 تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج پژوهش حاضر حاکی از آن بود که شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی دارای ۶ مولفه شایستگی شناختی، شایستگی عاطفی، شایستگی مهارتی، شایستگی تربیتی، شایستگی عمومی و شایستگی علمی بود که میانگین واریانس استخراج‌شده همه آنها برابر یا بالاتر از ۰/۵۰ و پایایی کرونباخ و ترکیبی آنها بالاتر از ۰/۷۰ برآورد شد. همچنین، مدل شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی دارای برازش مناسبی بود و در این مدل، شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی بر هر شش مولفه شایستگی شناختی، شایستگی عاطفی، شایستگی مهارتی، شایستگی تربیتی، شایستگی عمومی و شایستگی علمی اثر مثبت و معنادار داشت ($P < 0/001$).

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج این مطالعه، متخصصان و برنامه‌ریزان نظام آموزشی جهت بهبود شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی می‌توانند زمینه را برای ارتقای شایستگی شناختی، شایستگی عاطفی، شایستگی مهارتی، شایستگی تربیتی، شایستگی عمومی و شایستگی علمی در آنان فراهم آورند.

کلیدواژه‌گان: شایستگی‌های حرفه‌ای، شایستگی‌های تخصصی، شایستگی شناختی، شایستگی عاطفی، شایستگی تربیتی، معلمان زبان انگلیسی.

مجاز و حق نشر: © ۱۴۰۴ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

نحوه استناددهی: فلاح‌آبادی، مریم؛ صفر نواده، مریم و علی‌عسگری، مجید. (۱۴۰۳). ارائه مدل شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی در دوره متوسطه. *روان‌شناسی انگیزش، رفتار و سلامت*، ۳۲(۳)، ۱-۱۱.

مقدمه

آموزش به عنوان کلید توسعه جوامع افراد را برای تحقق توانمندی و افزایش کنترل بر تصمیم‌های اثرگذار توانمند می‌سازد. امروزه، نقش آموزش در رشد و توسعه کشورها مشخص است و زمینه را برای برتری علمی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی فراهم می‌آورد (Zamir et al., 2023). موفقیت و پیشرفت یک نظام آموزشی تا حد زیادی به معلمان و شایستگی‌ها، توانمندی‌ها و تخصص‌های آنان بستگی دارد و یک معلم شایسته، توانمند و متخصص برای دانش‌آموزان فرصت‌های یادگیری غنی فراهم می‌آورد و کلاس را به شیوه مطلوبی کنترل و مدیریت می‌کند (Guo, 2025). کارآیی، موفقیت و عملکرد بهینه هر نظام آموزشی تا حد زیادی به معلمان آن بستگی دارد و معلمان قلب نظام آموزشی و عنصری مهم در بالابردن استانداردهای آموزشی محسوب می‌شوند (Wu et al., 2025). بدون شک معلمان در نظام‌های آموزشی دارای نقش کلیدی و اثرگذار هستند و از آنان انتظار می‌رود تا جوانان را برای زندگی واقعی در جامعه آماده کنند. بنابراین، بسیار مهم و حیاتی است که شایسته‌ترین افراد برای حرفه معلمی انتخاب شوند و معلمان اثربخش و شایسته سبب ایجاد مزیت رقابتی برای نظام آموزش و پرورش می‌شوند (Watkins, 2022).

یکی از برنامه‌های نظام آموزش و پرورش ایران، برنامه‌درسی برای معلمان زبان انگلیسی است که از آن به عنوان یک زبان بین‌المللی نام برده می‌شود و هر روز استفاده از این زبان ارتباطی در حال رشد و گسترش می‌باشد (Jalali, 2021). زبان انگلیسی همواره در کنار زبان فارسی در تاریخ کشور ایران مطرح بوده و در انسجام‌بخشی و چندبخشی کردن هویت ایرانیان نقش زیادی داشته است. مطالعه سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی زبانی به عنوان یک موضوع آکادمیک نسبت به دیگر شاخه‌های زبان‌شناسی قدمت چندانی ندارد. رویکردهای دولت‌های پس از انقلاب به زبان انگلیسی همواره برآیند نیروهای مختلفی بوده که تاثیرگذاری خود را در دوران مبارزه‌های پس از انقلاب در سطوح مختلف کشور ایران نشان دادند. گرچه نمی‌توان منکر نظرهای شخصی و مستقل برخی دولت‌ها شد، اما می‌تواند آنها را به دو دسته رویکرد تقسیم کرد. در یک سو، سیاست‌مدارانی وجود دارند که نشر و گسترش زبان انگلیسی را امری طبیعی و ضروری می‌دانند که امکان رقابت با کشورهای پیشرفته را

فراهم می‌آورد. در سوی دیگر، سیاست‌مدارانی وجود دارد که نگاهی بدبینانه به ترویج زبان انگلیسی و آموزش آن در سامانه‌های آموزشی دارند (Shams & Shamsaee, 2013). امروزه، نیاز به تسلط به زبان انگلیسی به عنوان زبان جهانی و ابزاری برای دستیابی به اطلاعات علمی جدید در گستره‌های مختلف علمی، پژوهشی و فرهنگی محسوس می‌باشد (Cao, 2025).

یکی از مباحث نیازمند بررسی در معلمان زبان انگلیسی، بررسی شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی در آنان است. شایستگی یک اصطلاح چندمنظوره مرتبط با دانش، نگرش، مهارت و تجربه است که در زمینه‌های متفاوتی به کار گرفته می‌شود و شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی بر نقش‌ها و مسئولیت‌های شغلی و حرفه‌ای تاکید دارد (Lin et al., 2025). مفهوم شایستگی به عنوان واجد شرایط بودن برای عهده‌دار شدن یک وظیفه یا فعالیتی است که مستلزم دانش و مهارت، تولید دانش و مهارت و کاربرد آنها می‌باشد (Diez-Busto et al., 2023). شایستگی به دسته‌ای از توانمندی‌ها، تعهدها، دانش‌ها و مهارت‌های مرتبط اشاره دارد که فرد را قادر می‌سازد تا در یک شغل یا موقعیت کاری به شکلی اثربخش عمل کند (Monkman et al., 2023). شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی به مجموعه‌ای از شناخت‌ها، گرایش‌ها و مهارت‌هایی اشاره دارد که کارکنان با کسب آنها می‌توانند به بهبود عملکرد شغلی خود بپردازند (Taylor et al., 2024). شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان به توانمندی معلمان در برآوردن نیازها و مطالبه‌های حرفه تدریس به میزان کافی از طریق مجموعه‌ای یکپارچه از دانش، نگرش و مهارت صورت می‌پذیرد. این شایستگی‌ها به معلمان کمک می‌کند تا در جریان آموزش و تربیت به پرورش جسمی، اخلاقی، عاطفی، اجتماعی، عقلانی و معنوی فراگیران بپردازد (Tan et al., 2025). شایستگی‌های معلمان به دو دسته عمومی و اختصاصی تقسیم می‌شود که شایستگی‌های عمومی به آن دسته از توانمندی‌هایی اشاره دارد که معلمان صرف‌نظر از نوع درسی که تدریس می‌کنند باید از آن برخوردار باشند و شایستگی‌های اختصاصی به آن دسته از توانمندی‌هایی اشاره دارد که معلمان در تدریس درس‌های خاص با توجه به هدف‌ها و برنامه‌درسی به کار می‌بندند (Hirt et al., 2025).

پژوهش‌هایی درباره شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی انجام شده است. برای مثال، Mohammadi et al (2026) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که شایستگی‌های دبیران آموزش و پرورش شامل ۲۹ مقوله فرعی در ۱۰ مقوله اصلی شامل راهبردهای آموزشی، نوآوری آموزشی، زیرساخت‌های هوشمند، رشد حرفه‌ای، حمایت از معلمان، روابط اجتماعی، اعتماد و فرهنگ، عدالت فراگیر، پژوهش و توسعه و شفافیت ساختاری بود که بار عاملی همه مولفه‌ها بالاتر از ۰/۸۰ و مدل شایستگی‌های دبیران بر هر یک از ابعاد ده‌گانه و هر یک از ابعاد بر مولفه‌های مربوطه اثر مثبت و معناداری داشت. Fathi et al (2024) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که مولفه‌های شایستگی معلمان شامل مهارت تربیتی، دانش تخصصی، صلاحیت اخلاقی و سلامت جسمانی و روانی و وضعیت دانش‌آموزان بود. Musavian et al (2025) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که مولفه‌های رشد حرفه‌ای و شایستگی نومعلمان شامل بعد شناختی (شامل دانش حرفه‌ای، دانش فرهنگی، دانش روان‌شناسی، دانش آموزش، دیدگاه چندبعدی، تأمل حرفه‌ای و شناخت جو کلاس)، بعد تعاملی (شامل تعامل‌های کلاس درس، درس‌پژوهی گروهی و همدلی)، بعد نگرشی (شامل انگیزش و دانش حوزه نگرش)، بعد سیستمی (شامل محدودیت‌های اداری، معرفی کارورز، مدیریت مدرسه، مدیریت کلاس و نظم و حضور) و بعد مهارتی (شامل مهارت‌های چندگانه، خلاقیت حرفه‌ای، تفکر انتقادی، تجربه اندوزی، تبدیل تئوری به عمل، پژوهش و طراحی آموزش) بود. Zarei & Allahkarami (2022) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که مولفه‌های شایستگی معلمان شامل مهارت تربیتی، دانش تخصصی، صلاحیت اخلاقی و سلامت جسمانی و روانی و وضعیت دانش‌آموزان بود. Rahay et al (2020) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که شایستگی‌های حرفه‌ای دبیران شامل چهار شایستگی کلیدی یعنی توانایی خلق استراتژی‌های موثر یادگیری، شایستگی ایجاد محیط یادگیری موثر برای دانش‌آموزان، توزیع و نمایش حوزه‌های تحت کنترل و حوزه‌های مسئولیتی و شایستگی راهنمایی و کنترل فرآیندهای آموزشی بود. Ryan et al (2020) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که شایستگی‌های دبیران در شش طبقه آماده‌سازی مناسب، داشتن دانش پایه عمیق برای تسهیل یادگیری، استفاده از راهبردهای مختلف مدیریت رفتار فراگیران، برقراری ارتباط موثر با ذینفعان،

حرفه‌ای عمل کردن و خودآگاهی قرار داشت. Dibaei Saber et al (2017) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که مولفه‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان شامل دانش (با مولفه‌های دانش تخصصی، دانش برنامه‌درسی و محتوای آموزشی، راهبردها و مهارت‌های تدریس و سنجش و ارزیابی)، نگرش و ارزش (با مولفه‌های احساس کارآمدی، تمایل به کارهای تیمی و همکاری، نگرش انتقادی به تدریس خود، تمایل به ترویج نگرش‌ها و فعالیت‌های دموکراتیک، تعهد به ارتقاء و افزایش یادگیری و تمایل به تغییر، انعطاف‌پذیری، یادگیری مداوم و توسعه حرفه‌ای از طریق مطالعه و تحقیق)، مهارت (با مولفه‌های برنامه‌ریزی، اجرا و کنترل، استفاده از مواد و تکنولوژی‌های تدریس، اداره و هدایت دانش‌آموزان و گروه‌ها، نظارت، اتخاذ و ارزیابی راهبردها و فرآیندهای تدریس و جمع‌آوری، تحلیل و تفسیر اسناد و داده‌ها)، توانایی و ویژگی‌های شخصیتی (با مولفه‌های همکاری با همکاران، والدین و گروه‌های اجتماعی، مهارت‌های مذاکره با دانش‌آموزان، والدین و گروه‌های اجتماعی و توانایی‌های شناختی و فراشناختی) است.

نظام آموزش و پرورش یکی از نظام‌های اصلی و تاثیرگذار در پایایی و بازتولید فرهنگ و ارزش‌های مسلط جامعه است و با تدوین مجموعه‌ای از اهداف در پی تربیت و رشد انسان در همه ابعاد می‌باشد. معلمان یکی از ارکان اصلی نظام آموزش و پرورش هستند و نقش زیاد و موثری در بهبود جایگاه نظام آموزشی و ایجاد مزیت رقابتی دارند. بنابراین، لازم است که شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی آنان مورد بررسی قرار گیرد و با اینکه پژوهش‌هایی در این زمینه انجام شده است، اما هم پژوهشی در این زمینه که معلمان زبان انگلیسی را بررسی کرده باشد، یافت نشد و هم بیشتر پژوهش‌های قبلی در این زمینه از نوع کیفی بودند. بر همین اساس، پژوهشگران پژوهش حاضر به دنبال بررسی شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی و ارائه مدلی برای آن بودند. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف ارائه مدل شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی در دوره متوسطه انجام شد.

روش‌شناسی

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر شیوه اجرا، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه پژوهش همه معلمان زبان انگلیسی در دوره

اول و دوم متوسطه شهر رشت بودند. حجم نمونه طبق جدول کرجسی و مورگان ۱۴۵ نفر برآورد که این تعداد با روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. در این روش نمونه‌گیری، لیست همه معلمان زبان انگلیسی شهر رشت تهیه و سپس تعداد ۱۴۵ نفر از آنها با کمک جدول اعداد تصادفی به‌عنوان نمونه انتخاب شدند.

برای انجام پژوهش حاضر، ابتدا هماهنگی‌های لازم با مسئولان اداره آموزش و پرورش شهر رشت به‌عمل آمد و سپس اقدام به نمونه‌گیری از میان معلمان زبان انگلیسی دوره اول و دوم متوسطه شد. برای نمونه‌ها اهمیت و ضرورت پژوهش تشریح و تبیین و سپس به آنان درباره رعایت نکات و ملاحظات اخلاقی توضیح‌هایی ارائه و به آنها تعهد داده شد که پژوهشگران این نکات و ملاحظات را رعایت نمایند. در مرحله بعد از نمونه‌ها خواسته شد تا به ابزار پژوهش حاضر که مرتبط با شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی آنان بود، پاسخ دهند. لازم به ذکر است که به آنان گفته شد بهترین پاسخ، پاسخی است که گویای وضعیت واقعی آنها باشد. پس از تکمیل ابزار پژوهش حاضر از معلمان زبان انگلیسی به دلیل شرکت در پژوهش تقدیر و تشکر شد.

در این مطالعه، جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته زیر استفاده شد.

پرسشنامه محقق ساخته شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی (Researcher-Made Questionnaire of Professional and Specialized Competencies of English Language Teachers): پرسشنامه محقق ساخته مذکور شامل ۴۲ گویه در ۶ مولفه شایستگی

شناختی، شایستگی عاطفی، شایستگی مهارتی، شایستگی تربیتی، شایستگی عمومی و شایستگی علمی (هر مولفه ۷ گویه) بود. برای پاسخگویی به هر گویه از طیف لیکرت پنج درجه‌ای از خیلی کم با نمره یک، کم با نمره دو، متوسطه با نمره سه، زیاد با نمره چهار و خیلی زیاد با نمره پنج استفاده شد. نمره هر مولفه با میانگین نمره‌های گویه سازنده آن مولفه حساب می‌شود و بر همین اساس حداقل و حداکثر نمره به‌ترتیب یک و پنج بود. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه محقق ساخته شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی توسط گروهی از خبرگان و متخصصان شامل اساتید راهنما و مشاور، چهار نفر از خبرگان و متخصصان برنامه‌درسی و پنج نفر از معلمان زبان انگلیسی دوره متوسطه تایید شد و پایایی کل آن با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۳۵ به‌دست آمد. همچنین، سایر شاخص‌های روان‌سنجی پرسشنامه محقق ساخته شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی یعنی روایی و پایایی آن در بخش یافته‌ها گزارش شد.

داده‌های حاصل از پرسشنامه محقق ساخته شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی با روش‌های تحلیل عاملی اکتشافی و مدلیابی معادلات ساختاری در نرم‌افزار SPSS-22 تحلیل شدند.

یافته‌ها

در این پژوهش تعداد ۱۴۵ نفر از معلمان زبان انگلیسی دوره اول و دوم متوسطه حضور داشتند. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی جهت شناسایی مولفه‌های شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی در دوره متوسطه در جدول ۱ ارائه شد.

جدول ۱. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی جهت شناسایی مولفه‌های شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی در دوره متوسطه

مولفه	تعداد گویه	میانگین واریانس استخراج شده	پایایی کرونباخ	پایایی ترکیبی
شایستگی شناختی	۷	۰/۵۷۷	۰/۷۴۶	۰/۸۴۰
شایستگی عاطفی	۷	۰/۵۰۰	۰/۷۶۹	۰/۸۵۱
شایستگی مهارتی	۷	۰/۵۲۰	۰/۸۵۳	۰/۸۸۳
شایستگی تربیتی	۷	۰/۵۷۶	۰/۸۳۹	۰/۸۰۴
شایستگی عمومی	۷	۰/۵۱۲	۰/۸۶۵	۰/۸۲۹
شایستگی علمی	۷	۰/۶۰۰	۰/۷۹۵	۰/۸۱۳

طبق نتایج جدول ۱، شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی در دوره متوسطه دارای ۶ مولفه شایستگی شناختی، شایستگی عاطفی، شایستگی مهارتی، شایستگی تربیتی، شایستگی عمومی و شایستگی علمی بود که میانگین واریانس استخراج شده همه آنها برابر یا بالاتر از ۰/۵۰ و پایایی کرونباخ و ترکیبی آنها بالاتر از ۰/۷۰ برآورد شد. نتایج نرمال‌بودن مولفه‌های شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی در دوره متوسطه در جدول ۲ ارائه شد.

جدول ۲. نتایج نرمال‌بودن مولفه‌های شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی در دوره متوسطه

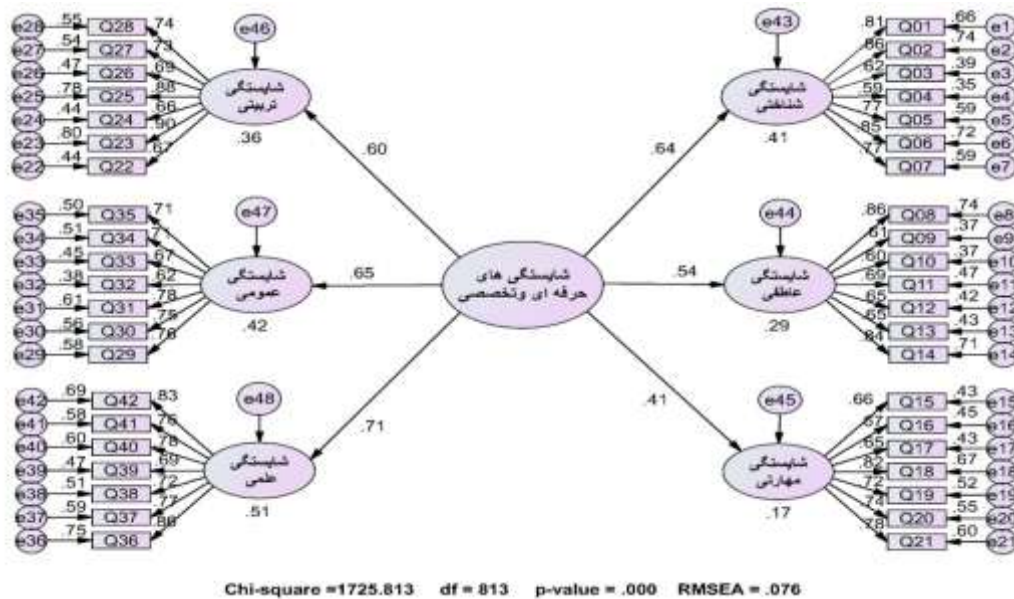
مولفه	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی	کولموگروف-اسمیرنوف	معناداری
شایستگی شناختی	۳/۸۹۲	۰/۶۷۲	-۰/۴۰۹	-۰/۰۲۸	۰/۱۴۲	۰/۰۵۲
شایستگی عاطفی	۳/۶۸۳	۰/۶۸۶	-۰/۳۷۶	۰/۱۵۴	۰/۱۳۷	۰/۰۵۴
شایستگی مهارتی	۳/۷۷۵	۰/۷۱۱	-۱/۱۲۴	۱/۲۳۲	۰/۱۲۱	۰/۰۵۹
شایستگی تربیتی	۳/۶۷۰	۰/۶۹۲	-۰/۴۷۶	۰/۸۳۳	۰/۱۴۶	۰/۰۵۱
شایستگی عمومی	۳/۸۲۱	۰/۶۲۰	-۰/۴۲۲	۱/۲۷۰	۰/۰۹۸	۰/۰۶۷
شایستگی علمی	۳/۹۵۲	۰/۷۱۹	-۰/۶۸۱	-۰/۳۷۹	۰/۰۳۸	۰/۰۸۷

طبق نتایج جدول ۲، فرض نرمال‌بودن همه مولفه‌های شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی در دوره متوسطه شامل شایستگی شناختی، شایستگی عاطفی، شایستگی مهارتی، شایستگی تربیتی، شایستگی عمومی و شایستگی علمی به دلیل قراردادن کجی و کشیدگی در دامنه ± 2 و معناداری بیشتر از ۰/۰۵ در آزمون کولموگروف-اسمیرنوف رد نشد. نتایج شاخص‌های برازش مدل شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی در دوره متوسطه در جدول ۳ ارائه شد.

جدول ۳. نتایج شاخص‌های برازش مدل شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی در دوره متوسطه

شاخص	مقدار برآورد شده	مقدار قابل قبول
χ^2/df	۲/۱۱۰	<۳
RMSEA	۰/۰۷۶	<۰/۰۸
NFI	۰/۹۵۵	>۰/۹۰
NNFI	۰/۹۴۸	>۰/۹۰
CFI	۰/۹۴۶	>۰/۹۰
GFI	۰/۹۱۷	>۰/۹۰
AGFI	۰/۹۵۱	>۰/۹۰

طبق نتایج جدول ۳، مدل شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی دارای برازش مناسبی بود. نتایج مدل‌یابی معادلات ساختاری مدل شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان

شکل ۱. نتایج مدل یابی معادلات ساختاری مدل شایستگی های حرفه ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی در دوره متوسطه در حالت ضریب استاندارد شده

جدول ۴. نتایج اثرهای مدل شایستگی های حرفه ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی در دوره متوسطه

اثر	ضریب استاندارد شده	ضریب استاندارد نشده	خطای استاندارد	آماره T	P-Value
اثر شایستگی های حرفه ای و تخصصی معلمان بر شایستگی شناختی	۰/۶۴۴	۰/۷۰۹	۰/۰۵۱	۱۳/۹۰۲	۰/۰۰۱
اثر شایستگی های حرفه ای و تخصصی معلمان بر شایستگی عاطفی	۰/۵۹۷	۰/۴۳۳	۰/۰۷۰	۶/۱۸۶	۰/۰۰۱
اثر شایستگی های حرفه ای و تخصصی معلمان بر شایستگی مهارتی	۰/۶۴۶	۰/۴۹۴	۰/۰۷۶	۶/۵۰۰	۰/۰۰۱
اثر شایستگی های حرفه ای و تخصصی معلمان بر شایستگی تربیتی	۰/۷۱۱	۰/۶۹۷	۰/۰۵۷	۱۲/۲۲۸	۰/۰۰۱
اثر شایستگی های حرفه ای و تخصصی معلمان بر شایستگی عمومی	۰/۴۱۲	۰/۳۰۶	۰/۰۵۲	۵/۸۸۵	۰/۰۰۱
اثر شایستگی های حرفه ای و تخصصی معلمان بر شایستگی علمی	۰/۵۳۹	۰/۴۸۳	۰/۰۶۷	۷/۲۰۹	۰/۰۰۱

شایستگی عاطفی، شایستگی مهارتی، شایستگی تربیتی، شایستگی عمومی و شایستگی علمی بود که میانگین واریانس استخراج شده همه آنها برابر یا بالاتر از ۰/۵۰ و پایایی کرونباخ و ترکیبی آنها بالاتر از ۰/۷۰ برآورد شد. همچنین، مدل شایستگی های حرفه ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی دارای برازش مناسبی بود و در این مدل، شایستگی های حرفه ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی بر هر شش مولفه شایستگی شناختی، شایستگی عاطفی، شایستگی مهارتی، شایستگی تربیتی، شایستگی عمومی و شایستگی علمی اثر مثبت و معنادار داشت. این نتایج از جهاتی با نتایج پژوهش های Musavian et al (2024)، Fathi et al (2026)، Mohammadi et al (2025)، Zarei & Allahkarami (2022)، Rahay et al (2020)، Ryan et al (2020) و Dibaei Saber et al (2017) همسو بود.

طبق نتایج شکل ۱ و جدول ۴، در مدل شایستگی های حرفه ای و تخصصی پژوهش حاضر، شایستگی های حرفه ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی بر هر شش مولفه شایستگی شناختی، شایستگی عاطفی، شایستگی مهارتی، شایستگی تربیتی، شایستگی عمومی و شایستگی علمی اثر مثبت و معنادار داشت ($P < 0/001$).

بحث و نتیجه گیری

با توجه به اهمیت ارائه مدلی برای شایستگی های حرفه ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی، هدف این پژوهش ارائه مدل شایستگی های حرفه ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی در دوره متوسطه بود.

نتایج پژوهش حاضر حاکی از آن بود که شایستگی های حرفه ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی دارای ۶ مولفه شایستگی شناختی،

برنامه‌های دانشگاه فرهنگیان و آموزش ضمن خدمت معلمان می‌تواند موجب بهبود تعامل، افزایش انگیزه و کاهش فرسودگی شغلی موثر واقع شود. همچنین، توجه به ابعاد تربیتی و اخلاقی در نظام ارزشیابی می‌تواند به تقویت عدالت آموزشی و ارتقای کیفیت یادگیری کمک کند. به‌طور کلی، نتایج این مطالعه نشان داد که شایستگی حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی فراتر از دانش زبانی یا مهارت فنی و علمی است. این شایستگی مجموعه‌ای پویا، چندوجهی و تعامل‌محور می‌باشد که شامل مولفه‌های شناختی، عاطفی، مهارتی، تربیتی، عمومی و علمی است و پیشرفت در هر یک از این مولفه‌ها می‌تواند زمینه‌ساز ارتقای سایر مولفه‌ها باشد و تنها از طریق رویکردی جامع و سیستمی می‌توان به توسعه پایدار معلمان دست یافت. در نتیجه، مدل پیشنهادی این پژوهش می‌تواند مبنایی برای سیاست‌گذاری و طراحی برنامه‌های دانشگاه فرهنگیان و آموزش‌های ضمن خدمت در سطح ملی باشد. بدون شک توجه به یا چند مولفه از شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان و عدم توجه به سایر مولفه‌های مرتبط با آن شایستگی‌ها باعث سطحی‌نگری خواهد شد. بنابراین، تلاش برای رشد همه‌جانبه همه شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی شامل شایستگی شناختی، شایستگی عاطفی، شایستگی مهارتی، شایستگی تربیتی، شایستگی عمومی و شایستگی علمی لازم و ضروری است.

تعارض منافع

بین نویسندگان مقاله هیچ تعارض منافع وجود نداشت.

حامی مالی

این مقاله با هزینه شخصی و بدون حامی مالی انجام شد.

ملاحظات اخلاقی

در این مقاله تلاش شد تا همه ملاحظات اخلاقی رعایت شود.

مشارکت نویسندگان

نویسندگان این مقاله با یکدیگر همکاری داشتند.

تشکر و قدردانی

نویسندگان از همه کسانی که سهمی در انجام این پژوهش داشتند، تشکر می‌کنند.

References

- Cao, L. (2025). A study on the readiness of English teachers in Macao universities in the era of AI. *Asian Education and Development Studies*, 14(4),

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان زبان انگلیسی در دوره متوسطه یک پدیده پیچیده، چندبعدی و یکپارچه است که شامل شایستگی شناختی، شایستگی عاطفی، شایستگی مهارتی، شایستگی تربیتی، شایستگی عمومی و شایستگی علمی می‌باشد. شایستگی شناختی و شایستگی علمی زیربنای حرفه‌گرایی معلمان است و این مولفه شامل تسلط زبانی، درک نظریه‌های آموزش زبان، توان تحلیل و تصمیم‌گیری آموزشی است. معلمانی که از پایه علمی و شناختی قوی‌تری برخوردار باشند بهتر می‌توانند در طراحی فعالیت‌ها، ارزشیابی و مدیریت کلاس موفق‌تر عمل نمایند. شایستگی عاطفی شامل خودآگاهی، همدلی، خودتنظیمی هیجانی و مهارت‌های هیجانی است و این مولفه نقش مهمی در ایجاد فضای یادگیری امن، کاهش اضطراب زبانی و افزایش انگیزش درونی فراگیران دارد. این مولفه نه تنها بر عملکرد آموزشی، بلکه بر سلامت روانی و تاب‌آوری معلمان تاثیر می‌گذارد. شایستگی مهارتی و تربیتی به اصول اخلاقی، عدالت آموزشی، مسئولیت‌پذیری و تعهد حرفه‌ای معلمان اشاره دارد و این مولفه بنیان اعتماد و رابطه مثبت با فراگیران است. بدون توجه به مولفه مهارتی و تربیتی سایر ابعاد ممکن است سطحی و ناپایدار باقی بمانند. شایستگی عمومی به ویژگی‌های شخصی و بین‌فردی معلمان مانند خلاقیت، انعطاف‌پذیری، خودکارآمدی و انگیزه درونی شامل می‌شود. این مولفه بر نقش پشتیبان در تقویت سایر مولفه‌ها عمل می‌کند و به معلمان کمک می‌کند تا با شرایط متغیر آموزشی مانند آموزش مجازی سازگار شوند.

نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که برنامه‌های دانشگاه فرهنگیان و توسعه حرفه‌ای معلمان نباید صرفاً بر آموزش مهارت‌های فنی یا دانشی متمرکز باشد، بلکه باید به همه مهارت‌ها و شایستگی‌ها از جمله شایستگی شناختی، شایستگی عاطفی، شایستگی مهارتی، شایستگی تربیتی، شایستگی عمومی و شایستگی علمی توجه نماید تا همه شایستگی‌های معلمان به‌طور متوازن رشد کنند و پرورش یابند. به عبارت دیگر، رشد و توسعه شایستگی‌های عاطفی، تربیتی، عمومی و در کنار شایستگی‌های شناختی، مهارتی و علمی باید مورد توجه قرار گیرند. داشتن چنین رویکردی به معلمان این امکان را می‌دهد تا در نقش‌های چندگانه آموزشی، تربیتی، فرهنگی و اجتماعی به‌صورت موفق عمل نمایند. برای مثال، آموزش مهارت‌های هوش هیجانی در

- comprehensive analysis of new teachers' competence. *Educational Leadership Research*, 8(31), 153-178. <https://doi.org/10.22054/JRLAT.2024.78994.1732>
- Rahayu, W. P., Churiyah, M., Martha, J. A., & Basuki, A. (2020). Analysis professional and pedagogic competencies on professional teacher education participants in position phase 1 study programs of business and marketing education. *Journal of Education and Social Science*, 14(1), 19-28. https://www.jesoc.com/wp-content/uploads/2020/03/JESOC-14_204.pdf
- Ryan, T., Henderson, M., & Phillips, M. (2020). Digitally recorded assessment feedback in a secondary school context: student engagement, perception and impact. *Technology, Pedagogy and Education*, 29(3), 311-325. <https://doi.org/10.1080/1475939X.2020.1744479>
- Shams, M. A., & Shamsaee, S. (2013). Foreign language policy and its relationship with national identity: An investigation into English teachers' attitude. *National Studies Journal*, 14(3), 51-75. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.1735059.1392.14.55.3.1>
- Tan, X., Cheng, G., & Ling, M. H. (2025). Enhancing teachers' AI competency: A professional development intervention study based on intelligent-TPACK framework. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 9, 100521. <https://doi.org/10.1016/j.caeai.2025.100521>
- Taylor, C., Mitchell, C., Kaneko, H., Foley, B., & Shaw, J. (2024). Characteristics of nursing educators' professional competency standards: A scoping review. *Nurse Education in Practice*, 80, 104130. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2024.104130>
- Watkins, N. A. (2022). The role of teachers in educational policymaking. *Literature Reviews in Education and Human Services*, 1(1), 1-23. <https://www.etamu.edu/wp-content/uploads/2022/06/2022-4-final-1.pdf>
- Wu, X., Deng, X., & Greenier, V. (2025). A narrative inquiry into the resilience of novice middle school English teachers in China: Negative emotions as a catalyst for change. *Teaching and Teacher Education*, 165, 105139. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2025.105139>
- Zamir, S., Nawaz Abbasi, B., Yu, L., Sohail, A., & Yang, C. (2023). Transformative role of educational funding in shaping economic growth. *Heliyon*, 9(7), e240584. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e20417>
- Zarei, M. A., & Allahkarami, A. (2022). Identify the components of teachers' competence and Provide a framework for evaluating them. *Journal of Research in Educational Systems*, 16(56), 91-104. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.23831324.1401.16.5.6.7.4>
- 680-699. <https://doi.org/10.1108/AEDS-12-2024-0314>
- Dibaei Saber, M., Abbassi, E., Fathi Vajargah, K., & Safaei Movahed, S. (2017). Defining the professional competency components of teachers and the analysis of it's position in high level documents of Iran's education. *Biannual Journal of Training & Learning Researches*, 13(2), 109-123. <https://doi.org/10.22070/tlr.2017.13.2.109>
- Diez-Busto, E., Palazuelos, E., San-Martin, P., & Del Corte, J. M. (2023). Developing accounting students' professional competencies and satisfaction through learning experiences: Validation of a self-administered questionnaire. *The International Journal of Management Education*, 21(3), 100859. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2023.100859>
- Jalali, M. (2021). English as lingua franca: Perspectives from pre-service and in-service English teachers in Iran. *Journal of Foreign Language Research*, 11(4), 605-625. <https://doi.org/10.22059/JFLR.2021.323783.839>
- Fathi, M., Sadipur, E., Ebrahimiqavam, S., & Delavar, A. (2024). Identifying the dimensions and components of teachers' professional competence and presenting a conceptual model at the level of the Islamic Republic of Iran. *Islamic Education*, 18(46), 125-146. <https://doi.org/10.30471/edu.2023.9191.2725>
- Guo, L. (2025). The complexity of integrating global englishes (GE) in ELT: a case study of an English teacher's investment and identity construction. *English Teaching: Practice & Critique*, 24(1), 33-50. <https://doi.org/10.1108/ETPC-04-2024-0066>
- Hirt, C. N., Eberli, T. D., Jud, J. T., Rosenthal, A., & Karlen, Y. (2025). One step ahead: Effects of a professional development program on teachers' professional competencies in self-regulated learning. *Teaching and Teacher Education*, 159, 104977. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2025.104977>
- Lin, C. J., Lu, M. Y., & Ko, W. H. (2025). Professional competencies of culinary in hospitality education based on the food waste avoidance perspective. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 36, 100551. <https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2025.100551>
- Mohammadi, E., Mojtazadeh, M., & Davoodi, R. (2025). Designing and validating of the competencies pattern of education teachers. *Sociology of Education*, 12(1), 1-13. <https://jedusocio.com/index.php/se/article/view/623>
- Monkman, H., Mir, S., Borucki, E. M., Courtney, K. L., Bond, J., & Kushniruk, A. W. (2023). Updating professional competencies in health informatics: A scoping review and consultation with subject matter experts. *International Journal of Medical Informatics*, 170, 104969. <https://doi.org/10.1016/j.ijmedinf.2022.104969>
- Musavian, S. S., Habibzadeh, S., Haidari, S., & Poorhabibi, N. (2024). Exploring professional development and